

Dept. of Occupational Therapy
The Stanley Steyer School
of Health Professions
Sackler Faculty of Medicine
Tel Aviv University

החוג לריפוי בעיסוק
בית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש סטנלי שטייר
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

ארגון וניהול מערכות בריאות פרופ' נטע בנטור

דוא"ל: nettamentur51@gmail.com

הקורס נועד להקנות מושגים תיאורטיים ומעשיים בתכנון והערכת שירותי בריאות, ולהעמיק ההבנה ביחס לחשיבות התכנון והערכה בפיתוח שירותים, ארגון וניהול וקביעת המדיניות בתחום הבריאות. בקורס יוצגו גישות, שיטות וכלים יישומיים לתכנון ולהערכת שירותים, וייבחנו האתגרים ביישומם.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים:

- יכירו כלים לזיהוי צרכים לשירותים בקרב קבוצות אוכלוסייה שונות, ויבינו לעומק את מקומם ותפקידם של הצרכים בפיתוח שירותים ובקביעת יעדים ובפיתוח שירותים וטיפוליים
- יכירו מושגים תיאורטיים בתכנון והערכה ויבינו מהם מטרותיהם ותפקידם של מחקרי הערכה בתהליכי פיתוח ותכנון שירותים, ובתהליכי קביעת מדיניות
- יכירו את העקרונות, הכלים המעשיים והשילבים בתכנון שירותים, בבניית מחקר הערכה, וגישות להערכת שירותים
- יכירו מחקרי הערכה במערכת הבריאות בישראל וידעו לקרא בביקורתיות מחקר הערכה ולפתח הערכה באופן עצמאי

חובות הקורס ודרכי הערכה

1. השתתפות מלאה ופעילה בכל השיעורים
2. הצגה וניתוח מאמר בכיתה
3. בחינה

שיטות הוראה

הקורס יתבסס על הרצאות בזום אשר יינתנו בידי המרצה ועל דיונים בנושא השיעור, תוך שילוב דוגמאות ממחקרים שיוצגו בידי הסטודנטים. להלן פירוט המאמרים שיוצגו:

רשימת מאמרים לניתוח

1. שליו, ע., שור, ר. צורכי בני משפחה של אנשים הלוקים במחלות נפש: עזרה במסגרת שירות ייחודי למשפחות במרכז לבריאות הנפש באר שבע – מית"ל. **הרפואה**, 2016 : 752-749.
2. פלג-שגיא, ט., תסמינים גופניים בקרב סטודנטיות לרפואה בישראל – יחסי הגומלין בין דיכאון ובין תמיכה חברתית. **הרפואה**, 2016 : 727-723.
3. אלמגור, ט., אייזן, י., האריס, י. ואחרים. האם מסתמנת האטה בהיארעות השמנת יתר בקרב ילדים בישראל? **הרפואה**, 2016 : 623-620.

Dept. of Occupational Therapy
The Stanley Steyer School
of Health Professions
Sackler Faculty of Medicine
Tel Aviv University

החוג לריפוי בעיסוק
בית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש סטנלי שטייר
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

4. כליל-דרורי, ס., ודס, ל., רשף, א., ואחרים. מטופלים הפונים תכופות לחדר מיון לפסיכיאטריה בבית חולים כללי: בדיקה השוואתית של מאפיינים קליניים ודמוגרפיים. **הרפואה**, 2015 : 631-624.
5. עמית אהרון, ע., נחמה, ח., רשפון, ש., בראון-אפל, א. הבדלים חברתיים-כלכליים-דמוגרפיים כגורמים לאי השלמת הקבלה במועד של חיסוני השגרה בגיל הילדות. **הרפואה**, 2018 : 20-16.
6. רם, ע., ליברודר, כ., הרשקוביץ, י. ואחרים. הרישום הלאומי לאירוע מוח – כלי לניטור התחלואה והטיפול באירוע מוח בישראל. **הרפואה**, 2019 : 356-352.
7. שרגה, י., שריד, א., צוויקל, ג'., ראובני, ח. ביקורי מעקב בנושאי גדילה והתפתחות של פעוטות: השוואה בין תרבותית. **הרפואה**, 2016 : 434-431.
8. אור-נוי, א., ריבקין, ד., ברלב, ל. הפרעת קשב וריכוז בילדים – נגישות וזמינות השירותים בישראל. **הרפואה**, 2018 : 224-219.
9. עזרא, ס., זיו נר, י., זיידס, י. מדידת ההיענות לביצוע הנחיות לטיפול עצמי בקרב חולי סוכרת שאושפזו במחלקת שיקום אורתופדי בבית החולים תל השומר בין השנים 2012-2013. **הרפואה**, 2016 : 422-418.
10. תנודר, ד., לבטרובסקי, ל., דוולצקי, צ. הערכת איכות השינה באמצעות מכשיר האקטיגרף לבדיקת השפעת הטיפול בחדר גרייה רב חושי על איכות השינה של חולים הלוקים בשיטיון (דמנציה) מסוג אלצהיימר. **הרפואה**, 2016 : 730-727.
11. כהן, ט., ריינר נוי, ק. שמולביץ, א. ארבל, ע. ניצנים של קשיבות במדבר: תוצאות ראשוניות ממחקר קליני, מירפאת המיינדפולנס, המרכז לבריאות הנפש באר שבע. **הרפואה**, 2016 : 748-745.
12. איזון, א. לובובסקי, א., סובח, ס. ואחרים. שיקום תפקוד וניידות בקרב קשישים דיירי מרכז גריאטרי הלוקים בקיהיון(Dementia). **הרפואה**, 2018 : 218-214.
13. קרוב, א., שטל ז., זינציק, ע. ואחרים. היעילות של סדנת הדרכה לאימהות בדואיות בנושא מניעת אנמיה מחוסר ברזל בילדים: תוצאות ניסוי קהילתי מבוקר. **הרפואה**, 2017 : 704-700.
14. קושניר, י., זיידס, י., וייל, ק., שלו, ו. שינוי בצריכת שירותי בריאות בתחום גילוי סרטן השד בעקבות תוכנית טלוויזיה בנושא סרטן שד בצעירות. **הרפואה**, 2018 : 626-621.
15. אופיר, א., ברבלק, א., לאופר, ג. ואחרים ניתוחים לקיבוע שברים במיפרק הירך באוכלוסייה המבוגרת - השפעתו של תגמול תלוי ביצוע על משך ההמתנה. **הרפואה**, 2019 : 20-16.

הדרכה/הצעה לקריאת המאמרים ולהכנתם להצגה

- ✓המאמרים מציגים דוגמאות לתהליכי תכנון, פיתוח והערכת שירותי בריאות וקשורים ישירות לחומר שילמד ויידון בקורס ולכן הצגתם תשתלב במהלך השיעורים.
- ✓בטרם הכנת המאמר להצגה מוצע לקראו בהעמקה, מתחילתו ועד סופו כדי שניתן יהיה לבחור את המרכיבים והממצאים המתאימים ביותר.
- בהכנת המאמר להצגה כדאי להתייחס למרכיבים הבאים:
 - מהו הרקע למאמר? (מה היה לפני כן, למה נעשה?)
 - מהן מטרת/ות המאמר? (איתור והערכת צרכים, מעקב אחרי פיתוח תכנית, הערכת תוצאות)

Dept. of Occupational Therapy
The Stanley Steyer School
of Health Professions
Sackler Faculty of Medicine
Tel Aviv University

החוג לריפוי בעיסוק
בית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש סטנלי שטייר
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

- באלו שיטות נאספו הנתונים והמידע?
- מהם הממצאים העיקריים?
- מהי חשיבותם הממצאים והמסקנות ומהן ההשלכות הנובעות מהם? דהיינו, מה ניתן ללמוד המאמר?
- כיצד משתלב המאמר (וממצאיו!) בחומר הנלמד

✓ניתן להכין מצגת קצרה (לא יותר מ-5 שקפים), בה יוצגו הממצאים העיקריים. רצוי מאוד להציג את ה"סיפור" (הרקע, המטרות, המסקנות וכד') בעל פה.

קריאת העשרה

- ✓ Rossi PH and Freeman HE (1993). "Evaluation, a systematic approach". London: Sage publications (chapters:1,2,4,5,6).
- ✓ Dever, Alan. 1980. "Community Health Analysis – a Holistic Approach". Aspen. Pp 41-53.
- ✓ Weiss CH (1999). The interface between evaluation and public policy. *Evaluation* 5(4):468-486. Geva-May I, Pal LA (1999). Good fences make good neighbors: policy evaluation and policy analysis – exploring the differences. *Evaluation* 5(3):259-277.
- ✓ Worthen BR, Sanders JR, Fitzpatrick JL (1997). *Program evaluation: alternative approaches and practical guidelines*. 2nd edition. New York: Longman.
- ✓ American Evaluation Association (2000) *Task force on guiding principles for evaluators*. <http://www.eval.org/>

✓